

Lägesbetingad skallasymmetri och Torticollis

Malin Hallberg

Leg. Fysioterapeut

malin.hallberg@vgregion.se

Närhälsan Angered Rehabmottganing

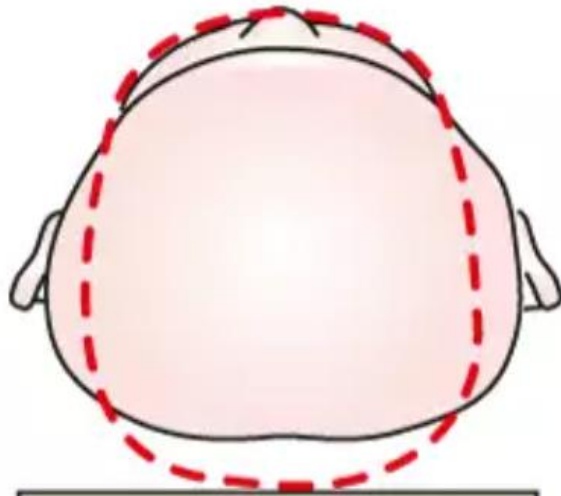

Innehåll

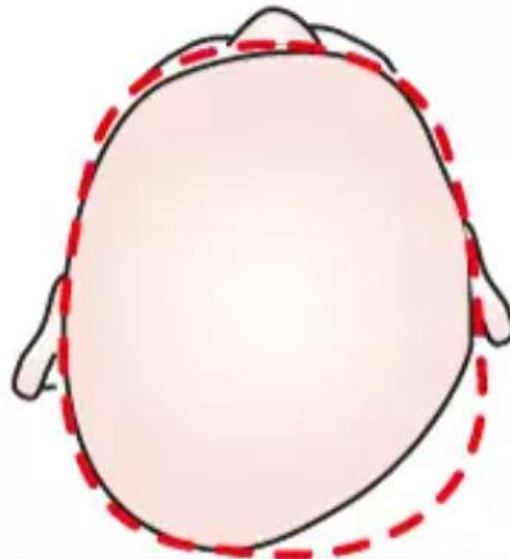
- Vad är lägesbetingad skallasymmetri?
- Vad är Torticollis?
- Varför kräver skallasymmetri och torticollis behandling?
- Hur upptäcker vi en skallasymmetri? Anamnes och undersökning
- Behandling skallasymmetri
- Behandling torticollis
- När ska remiss skickas till fysioterapeut/läkare?
- Vad ska ingå i en remiss?
- Remissflöde
- Kudde?
- Take home message!

Skallasymmetri

- Lägesbetingad skallasymmetri

Brachycephaly

Plagiocephaly

En kombination av Plagiocefali och Brachiocefali är vanligt

Bild:
Skallasymmetri
Rikshandboken-
bhv.se

Torticollis- sned nacke

- Ibland syns den tydligt och ibland inte
- Ofta tydligare när barnet är trött
- Tydligare lutning efter 3 månaders ålder, men den finns även tidigare
- Vid en plagiocefali finns ofta en torticollis

Bild: Torticollis
Rikshandboken
-bhv.se

Varför ska vi behandla skallasymmetri?

Skallasymmetri

- Estetiskt- få en rund huvudform
- Strukturellt- kunna hitta en cykelhjälm som passar

Bild: Pixabay

Varför ska vi behandla torticollis?

Torticollis

- **Minska risk för rörelsehinder.** Ge barnet förutsättningar till full rörlighet och styrka i nacke
- **Minska risk för smärta.** Det kan leda till nackproblem senare i livet om barnet inte får behandling
- **Förändrad uppfattning om omvärld.** Barnet kan få svårt att bedöma vad som är rakt och snett vid en obehandlad torticollis

Bild: Pixabay

Vilka har tillgång till en
fysioterapeut inom primärvård
med barnkompetens i sitt
närområde?

Bild: Mediabanken
VGR

Hur upptäcks en skullasymmetri?

Grundlig anamnes ger viktig information:

- Tvilling
- Favoritsida? I rotation av nacke eller vid sovning
- Traumatisk förlossning? Sugklocka? Kejsarsnitt?
- Ogillar magträning? <3 ggr/dag
- Första barnet
- Är prematur
- Har torticollis/lutning av nacke?
- Favoritsida vid matning?
- Ligger/haft i höftledsskena

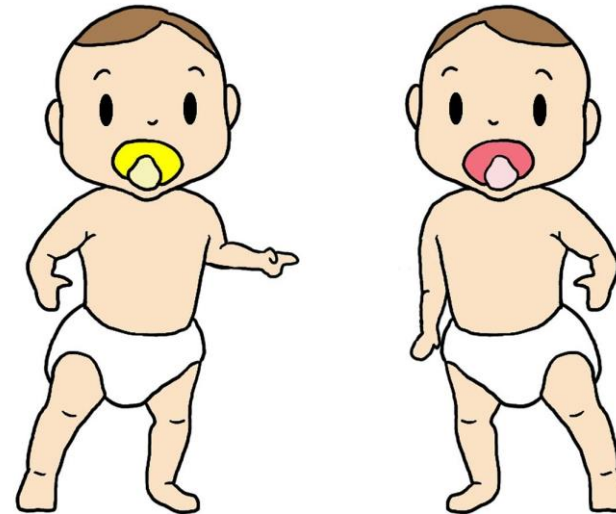

Bild: Pixabay

Undersökning skullasymmetri:

- Ovanifrån: Observera barnet sittande i förälders knä, använd dina händer och fingrar för att skapa en rak referens.
- Ryggliggande: Observera barnet på brits, det kan vara lättare att se asymmetri vid en rak linje som tex lägg barnet på ett bord och håll huvudet stilla, med näsan uppåt.

Bild:
Högersidig
plagiocefali.
Lånad ifrån
Anna Öhman

Undersökning:

- Framifrån: Observera asymmetri av ansikte(ögon, mun, panna)
- Ovanifrån: Finns en förskjutning av öra?
- Sagitalplan: Finns en central platthet?
- Rörlighet nacke: Kolla av aktiv (passiv) rotation i nacke med leksak. Kan barnet rotera liksidigt?
- Kolla av ögonkontakt/strabism
- Finns en lutning i nacken i lateralflexion?

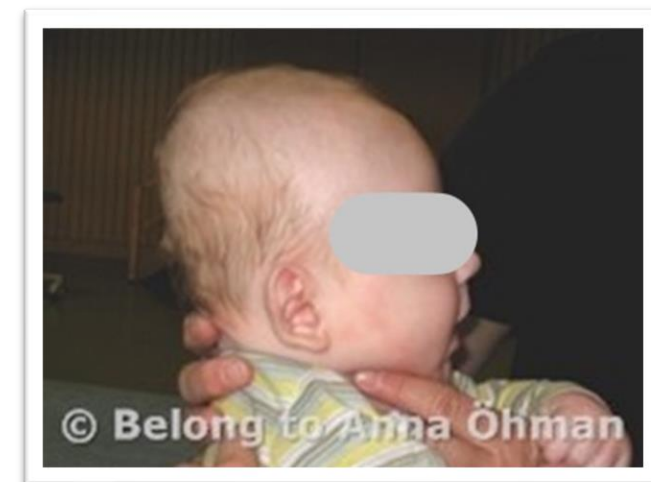
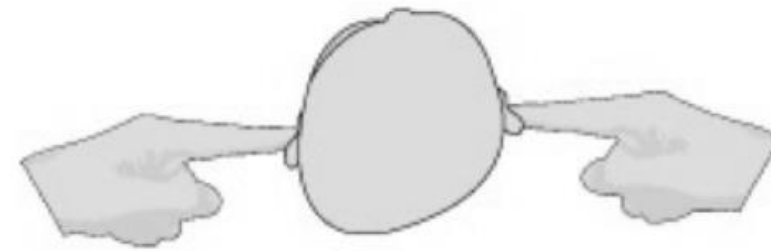
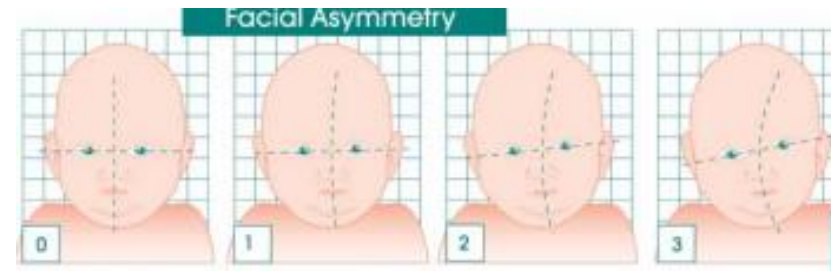

Bild: Facial Asymmetry, Cranial Technologis inc 2002

Bild: Högersidig plagiocefali med förskjutning av höger öra
Rikshandboken-
bhv.se

Bild: Sagitalplan-
Brachiocefali.
Lånad av Anna
Öhman

Initial rådgivning vid skallasymmetri

- Rekommendera inköp av sidostöd/Doomoo
- Informera om vikten av mycket sidoplacering och avlastning.
- Rekommendera start av stimulering till aktiv rotation i nacke
- Öka magträningstid (30-90 min/dag)
- Rekommendera att begränsa tid i babysitter/babyskydd och ryggläge i babygym

Bild: Pixabay.se

Behandling av lägesbetingade skullasymmetri

- Sidoplacering. Använd sidostöd(babysleep/doomoo)
- Sidoplacering, vaken och sovande tid(främst dagtid med uppsikt av förälder)
- Bäst möjlighet att korrigera skullform finns fram till 6 mån, senare är det betydligt svårare.
- Behandla Torticollis(träning och töjning) för att motverka favoritsida

Använd inte sidostöd när barnet kan vända sig självständigt!

Torticollis- Symtom

- Lutning av huvudet i lateralflexion, och rotation i motsatt riktning
- Nedsatt aktiv och passiv rotation
- Ojämn styrka i m. sternocleidomastoideus mellan sidorna. Muskelstramhet.
- Kan ligga i en C-kurva med hela kroppen

Torticollis behöver behandlas med specifik träning och töjning. Den försvinner inte spontant.

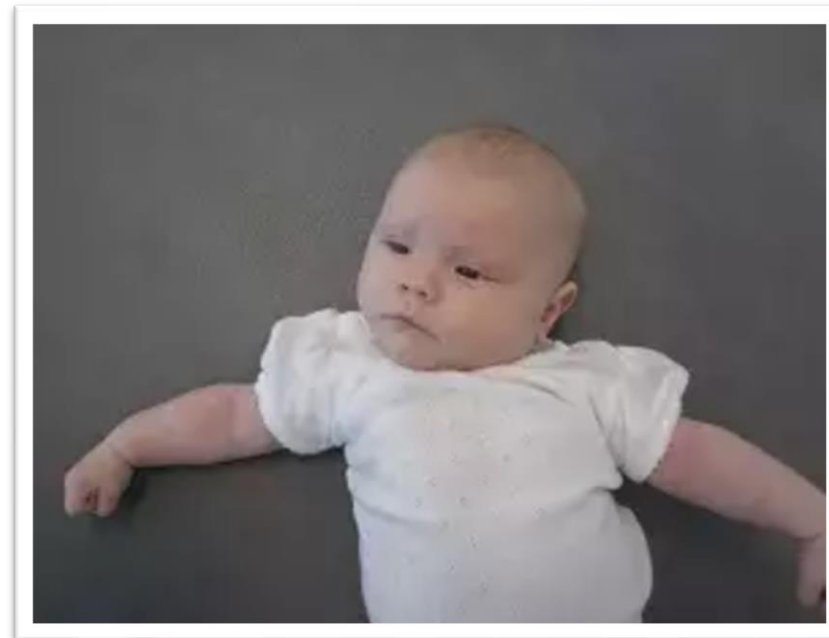
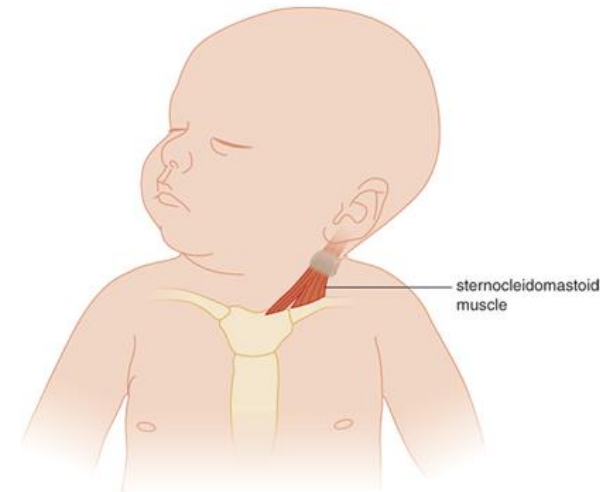

Bild: Barn med vänstersidig torticollis Rikshandboken-bhv.se

Torticollis

Congenital muskulär torticollis (CMT). Finns i tre varianter.

- 1. Knöl i musculus sternocleidomastoideus** (SMT), knöl på muskeln. Upptäcks ofta vid 2-4 veckors ålder. Försvinner ofta spontant.
- 2. Muskulär torticollis**(MT), förtjockning och stramhet av senan. Vanligast varianten.
- 3. Postural torticollis** (PT), klassiska symtom på torticollis men utan stramhet eller knöl.

Behandling av torticollis utförs av fysioterapeut

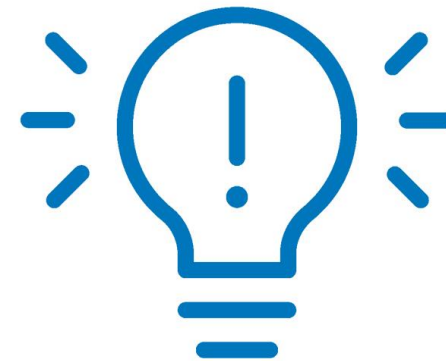
- Mätning av skullform med craniometer
- Mätning av styrka med Muscle Functional Scale
- Töjning av stram nackmuskel, passiv rotation och lateralflexion
- Träna svaga sidans m. sternocleidomastoideus
- Stimuleringssträning i rotation av nacke, sittande/magläge

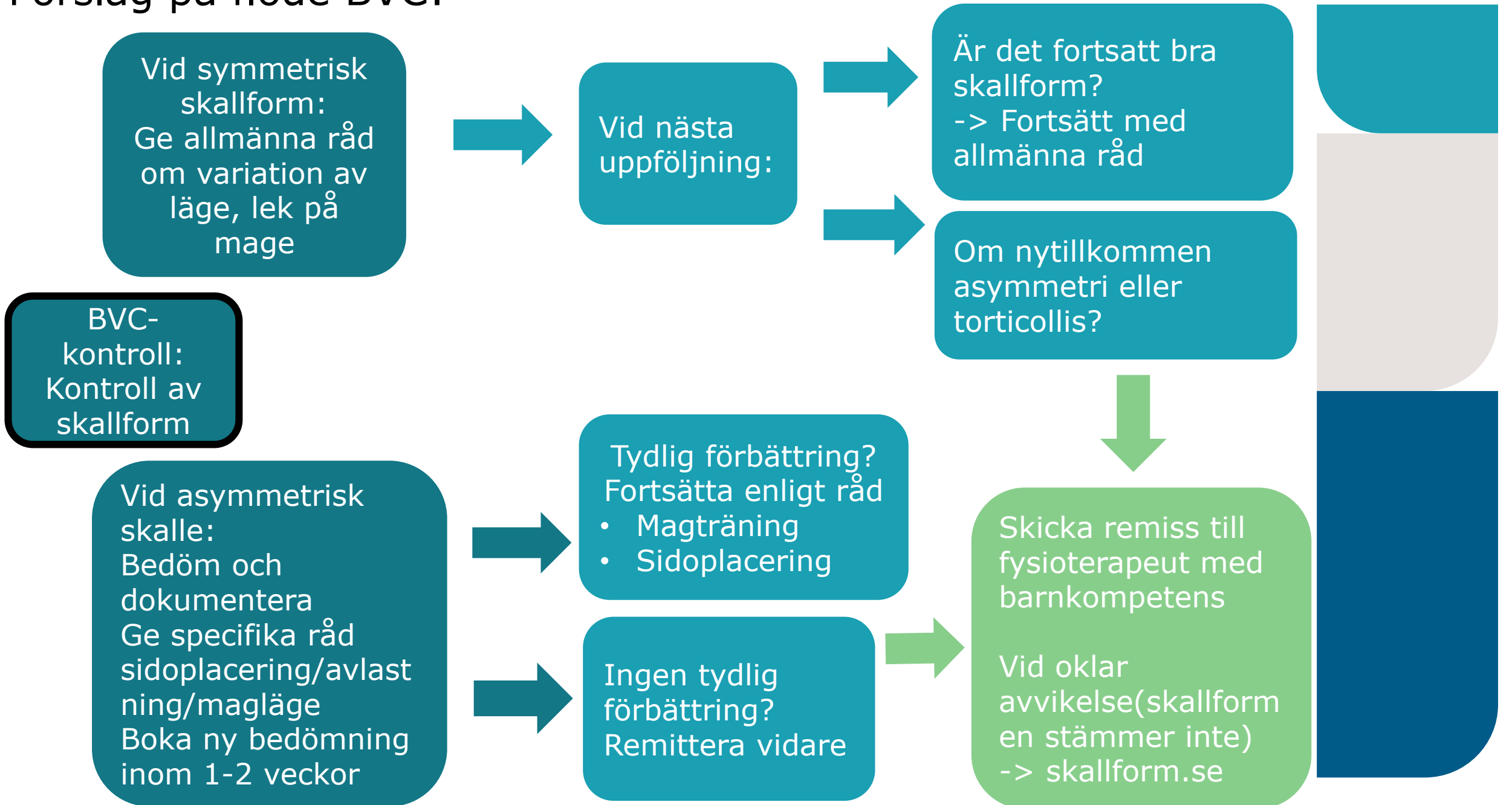
Bild: Töjning av höger sida SCM. Lånad ifrån Skåneregionens utbildningsmaterial

När ska man skicka vidare till fysioterapeut eller läkare?

- Vid skallasymmetri och misstanke om Torticollis -> skicka remiss till fysioterapeut. Bättre en remiss för mycket än att barnet kommer för sent.
- När skullformen har tydlig avvikelse och när asymmetrin inte stämmer -> Remiss till läkare eller skicka bild till skallform.su
- **Skicka barnen tidigt!** Gärna redan innan 6 veckors ålder. Ju senare de skickas, desto sämre förutsättningar att behandla.

Förslag på flöde BVC:

Remiss till fysioterapeut: Vad är bra att skriva med?

- Har barnet en favoritsida? Höger/vänster?
- Finns en platthet av skalle? Vilken sida/central?
- Har barnet en lateralflexion i nacken?
- Finns misstanke om motorisk avvikelse?
- Vilka åtgärder har familjen redan gjort? Tex, inköp av sidostöd
- Prematurfödd?
- Typ av förlossning?
- Behövs tolk?

Kudde?

- Spädbarn rekommenderas inte att använda vanlig kudde
- Vid plagiocefali och brachiocefali rekommenderas i första hand sidoplacering med sidostöd(doomo) liggandes på plant underlag. Vid plagiocefali, placera med utstående del ner. Vid brachiocefali, variera sida mellan höger/vänster ner.
- Om barnet är >6 månader och har brachiocefali rekommenderas mimoskudde. Kan även rekommenderas nattetid.
- Pandakudde rekommenderas inte!

Sidostöd(Doomo)

Mimoskudde

Take home message!

- Skicka remiss tidigt! Bättre en remiss för mycket än att barnet kommer för sent!
- Vid plagiocefali finns ofta en torticollis. Torticollis behöver behandlas specifikt med styrketräning, rörlighetsträning och töjning hos fysioterapeut.
- Rekommendera inköp av sidostöd vid skallasymmetri tidigt. Vi rekommenderar inte pandakudde!
- Belys vikten av magträning! Magträning främjar både motorisk utveckling och god skullform. Rekommenderad tid 30-90 minuter magträning per dag.

Take home message!

- Skicka remiss tidigt! Bättre en remiss för mycket än att barnet kommer för sent!
- Vid plagiocefali finns ofta en torticollis. Torticollis behöver behandlas specifikt med styrketräning och töjning.
- Rekommendera inköp av sidostöd vid skallasymmetri tidigt. Vi rekommenderar inte pandakudde!
- Belys vikten av magträning! Magträning främjar både motorisk utveckling, kognitiv utveckling och god skullform. Rekommenderad tid, 30-90 minuter magträning/dag.

